

Heuristinen arviointi

Sirpa Riihiahho
Käytettävyysryhmä
Teknillinen korkeakoulu

Sirpa Riihiahho, TKK

1

Sisältö

- heuristinen arvio
 - » mitä se on?
 - » kenelle se on tarkoitettu?
 - » miten se tehdään?
 - » heuristiikat
 - » harjoitus

Sirpa Riihiahho, TKK

2

Asiantuntijamenetelmät

- sovellettavissa ilman käyttäjiä
- nopeita ja edullisia -> iteraatio
- perustuvat arvioijan tietoihin, taitoihin ja kokemukseen
- esim. heuristinen arvio ja kognitiivinen läpikäynti

Sirpa Riihiahho, TKK

3

Heuristinen arvio: mitä?

- arvioidaan käyttöliittymää suunnittelu-sääntöjä vasten
- voidaan arvioida jo paperiversioita tai prototyyppejä

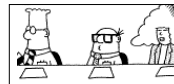

- läpikäynti tehtäväpohjaisesti tai yleisesti

Sirpa Riihiahho, TKK

4

Heuristinen arviointi: kuka?

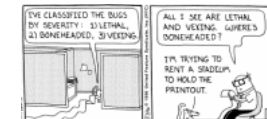
- alunperin tarkoitettu suunnittelijoille
- sekä käytettävyuden että sovellusalueen asiantuntija paras arvioija
- mielellään vähintään kolme arvioijaa

Sirpa Riihiahho, TKK

5

Heuristinen arviointi: miten?

- arvioinnit itsenäisesti
 - » ensin yleiskatsaus, sitten yksityiskohdat
- laaditaan ongelmista yhteinen lista
- ryhmitellään ongelmat istuntojen jälkeen
 - » katastrofaalinen
 - » vakava
 - » vähäinen
 - » kosmeettinen
 - » ei ongelma

Sirpa Riihiahho, TKK

6

Nielsenin heuristiset säännöt

1. Käytä yksinkertaista ja luonnollista dialogia
2. Puhu käyttäjien omaa kieltä
3. Minimoi käyttäjän muistikuorma
4. Ole yhdenmukainen
5. Anna käyttäjälle palautetta toiminnoista
6. Osoita selkeä poistumistapa
7. Anna mahdollisuus oikopolkuihin
8. Anna selkeät virheililanteita
9. Vältä virhetilanteita
10. Anna riittävä ja selkeä apu

Sirpa Riihaho,TKK

7

1. Yksinkertainen dialogi

- kaikki turha kilpailee käyttäjän huomiosta
- graafinen sommittelu
- ryhmittely ja tiedon järjestys

Sirpa Riihaho,TKK

8

Yksinkertainen&luonnollinen

- liikaa tietoa
- ryhmät liian samannäköisiä

- painikkeiden sijoittelu ei tue tehtävää

Sirpa Riihaho,TKK

9

2. Käyttäjien kieli

- käyttäjien oma äidinkieli
- käyttäjien ammattitermistö
- käyttöjärjestelmän vakiintunut sanasto
- metaforat käyttöympäristöstä
 - » ikonit

Sirpa Riihaho,TKK

10

3. Muistikuorman minimointi

- kone on parempi muistamaan kuin ihminen
- ihminen tunnistaa paremmin kuin muistaa ulkoa
 - » valintalistat
 - » mallivastaus tai oletusarvo
- yhdenmukaisuus

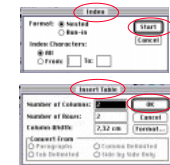

Sirpa Riihaho,TKK

11

4. Yhdenmukaisuus

- komentojen toimittava yhdenmukaisesti
- eri tasoja
 - » sisäinen yhdenmukaisuus – osien järjestys
 - » versioiden yhdenmukaisuus
 - » tuotepereen yhdenmukaisuus
- joskus yhdenmukaisuus tärkeämpi kuin käytettävyyys

Sirpa Riihaho,TKK

12

5. Palaute

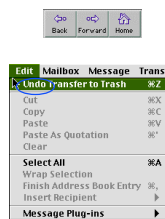
- käyttäjän saatava palautetta toimintoistaan
 - » $< 0,1$ s
 - tunne välittömästä vasteesta
 - ei tarvitse erillistä palautetta; lopputulos riittää
 - » > 10 s
 - käyttäjä haluaa tehdä muita töitä odottaessaan
- nähtävä järjestelmän toimintatila

Sirpa Riihiäho,TKK

13

6. Selkeä poistumistapa

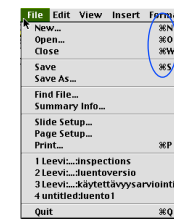

- käyttäjällä oltava kontrolliin tunne
- mahdollisuus oppia kokeilemalla
- tarjottava keino palata edelliseen tilaan ja mielellään myös alkutilaan
 - » toimintojen peruminen

Sirpa Riihiäho,TKK

14

7. Oikopolut

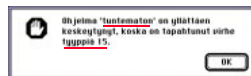
- **tehokäyttäjille erilaisia oikopolkuja**
 - » näppäinkomennot
 - » kaksoisnäpytykset
 - » ikonit
 - » oletusarvot
- **näkyvien vaihtoehtojen lisäksi - ei niiden tilalle**

Sirpa Riihiäho,TKK

15

8. Selkeät virheilmoitukset

- käyttäjän on pystyttävä huomaamaan, tunnistamaan ja korjaamaan virhe
- eri tasoiset virheilmoitukset

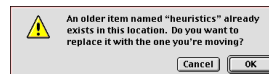
Sirpa Riihiahho,TKK

16

9. Virheiden välttäminen

- toimintatilojen välttäminen tai tilan esittäminen selkeästi
- valintalistat auttavat kirjoitusvirheisiin
- varmistus peruttamattomiin toimintoihin

Sirpa Riihiäho,TKK

17

10. Riittävä ja selkeä apu

- käyttöohjeita luetaan useimmiten vain hyvin suuressa hätässä
 - selkeä sisällysluettelo
 - hyvä hakemisto eri hakusanoin
 - ohjeet käyttäjien tehtävien mukaan edeten
 - » esimerkkejä
-

Sirpa Riihiaho,TKK

18

U
S
A
B
I
L
I
T
Y

Menetelmien vertailu

- käytettävyydesti
 - + saadaan käyttäjän kokemus ja tietämys mukaan
 - + löydetään suhteessa paljon vakavia ongelmia
 - tarvitaan toimiva järjestelmä tai prototyyppi
 - järjestely aikaavievää
- heuristinen arvio
 - + nopeaa ja edullista
 - + voidaan tehdä jo paperiversioilla
 - löydetään suhteessa paljon pieniä ongelmia

Sirpa Riihiaho, TKK 19

U
S
A
B
I
L
I
T
Y

Yhteenveto

- edullinen ja nopea menetelmä
- sovellettavissa aikaisessa vaiheessa
- mielellään useita arvioijia
- yhdistetään tulokset
- priorisoidaan ongelmat
- löydetään useimmat vakavat ongelmat

Sirpa Riihiaho, TKK 20